

Sygn. akt I ACa 1018/16

I ACz 1505/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Teresa Rak
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek SSA Sławomir Jamróg (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Z. B. i D. B.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. oraz (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 10 lutego 2016 r. sygn. akt I C 1078/11

oraz zażalenia powodów na postanowienie o kosztach procesu zawarte w tym wyroku

1. prostuje oczywistą niedokładność w zaskarżonym wyroku poprzez oznaczenie w komparycji siedzib pozwanych odpowiednio: „w W.” i „w W.”;

2. oddala obie apelacje;

3. oddala zażalenie;

4. zasądza od na rzecz powodów:

- od (...) Zakładu (...) kwotę 2 400 zł (dwa tysiące czterysta złotych),

- od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

Powodowie D. i Z. B. w sprecyzowanym żądaniu domagali się zasądzenia na ich rzecz in solidum od pozwanych (...) S.A. z siedzibą w W. oraz M. spółki z o.o. w W. kwoty 74 444,79 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 1970 zł od dnia 21 maja 2010 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 72 474,79 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Na dochodzona kwotę składały się: -1493 zł –odszkodowanie za utracone plony w roku 2009, -477 zł koszty nadzwyczajnej rekultywacji gruntu,-1555,79 zł skapitalizowanych odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie odszkodowania za okres od 21.05.10 do 24.11.10 2010 r., -70 919 zł plony utracone w 2010 r. a nadto zasądzenie od pozwanych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pismem z dnia 15 stycznia 2016 r. (k-1017) pełnomocnik powodów rozszerzył powództwo o kwotę 26 901 zł z odsetkami od dnia złożenia pisma podając, że podstawą faktyczną roszczenia w tym zakresie są utracone plony za rok 2010.

W uzasadnieniu żądania powodowie wskazali, że dochodzona kwota stanowi odszkodowanie za szkody wyrządzone w uprawie warzyw na gruntach należących do powodów jak i na gruntach dzierżawnych prowadzonych przez nich w O., których przyczyną było zasypaniu rowu melioracyjnego przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.. Pozwana (...) S.A. w W. ponosi odpowiedzialność w ramach umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jaką zawarła ze spółką (...).

Strona pozwana (...) sp. z o.o. w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenia od strony powodowej na rzecz ww. pozwanego kosztów postępowania. Pozwana przyznała, że dokonała zasypania rowu melioracyjnego(...)Zarzuciła jednak, że zalanie gruntu nie nastąpiło z powodu niedroźnego rowu melioracyjnego (...) Zdaniem pozwanej przyczyną zalania był brak rowu melioracyjnego przy drodze stanowiącej działkę nr.(...)będącej własnością Gminy P.. Pozwana podniosła również, że dokonała oczyszczenia rowu melioracyjnego we właściwym czasie, to jest gdy okazało się to możliwe, a więc po dokonaniu koniecznych prac związanych z osuszeniem przez Gminę P. i opadnięciu wody. Zakwestionowała ponadto możliwość osiągnięcia przez stronę powodową korzyści i wysokość dochodzonej należności.

Pozwana (...) S.A. w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu na swoją rzecz. Zarzuciła, że wypłaciła już powodom odszkodowanie z tytułu plonu utraconego w 2009 r. Uznała dalej idące żądanie za nieudowodnione. Niezależnie od tego podniosła zarzut wyłączenia ochrony ubezpieczeniowej z tytułu odpowiedzialności cywilnej a także zarzuciła ograniczenie kwotowe odpowiedzialności do górnej granicy 100 000 zł .

Wyrokiem z dnia 10 lutego 2016 r. sygn. akt: I C 1078/11 Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził na rzecz powodów Z. B. i D. B. do ich niepodzielnej ręki, in solidum od pozwanych:

1. (...) S.A. w W. kwotę 43 900 zł , wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi

-co do kwoty 1970 zł od dnia 21 maja 2010 r. do dnia zapłaty

-co do kwoty 1555,79 zł od dnia 14 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty

-co do kwoty 40 374,21 zł od dnia 14 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty

2. (...) sp. z.o.o. w W. kwotę 72 889 zł, wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi:

-od kwoty 57 150 zł od dnia 3 października 2011 r. do dnia zapłaty

-od kwoty 13 769 zł od dnia 5 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty (pkt I) i oddalił powództwo w pozostałym zakresie(pkt II), zasądził na rzecz powodów do ich niepodzielnej ręki, od pozwanego (...) sp. z o.o. w W. kwotę 829,42 zł , tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt III), zasądził od powodów Z. B. i D. B. na rzecz pozwanego (...) S.A w W. solidarnie kwotę

1 054 zł , tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt IV). W punktach V-VII Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Krakowie tytułem kosztów sądowych: in solidum od pozwanych kwotę 5 168,56 zł , od pozwanego (...) sp. z o.o. w W. kwotę 3400,37 zł , od powodów solidarnie z zasądzzonego roszczenia kwotę 5 032,55 zł.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia:

Powodowie prowadzili wspólnie jako małżeństwo gospodarstwo rolne, specjalizujące się w uprawie warzyw. Uprawy były prowadzone na gruntach należących do powodów oraz na gruntach dzierżawionych. W okresie wiosennym w 2009r na dzierżawionym gruncie została zasadzona kapusta biała, której zbiór miał nastąpić późną jesienią 2009r. a jej sprzedaż miała być prowadzona w miesiącach na przełomie 2009 oraz 2010r. W wyniku działania (...) sp. z o.o. polegającego na zasypaniu rowu melioracyjnego, grunt dzierżawiony przez powodów (działki (...)) uległ zalaniu w końcu czerwca 2009r. Decyzją dnia 31 sierpnia 2009r. nakazano (...) sp. z o.o. przywrócenie do stanu poprzedniego zasypanego odcinka rowu(...) W następstwie odwołania wniesionego przez pozwanego (...) sp. z o.o., Samorządowe Kolegium (...)w K. decyzją dnia 17 listopada 2009r., uchyliło zaskarżoną decyzję organu I instancji i w całości przekazano sprawę do ponownego rozpoznania temu organowi. Ostatecznie na mocy decyzji Burmistrza (...) P., (...)– (...) (...)z dnia 18 marca 2010r., wydanej na wniosek powodów, która stała się prawomocna dnia 9 kwietnia 2010r., nakazano (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. przywrócenie stanu zasypanego odcinka rowu (...)do stanu poprzedniego umożliwiającego odprowadzenie wody do rowu(...) (...) w K., m.in. z gruntu który uprawiali powodowie. W wyniku zawiadomienia o podejrzeniu przestępstwa, przed Sądem Rejonowym dla K.pod sygn. akt VIII W 2693/10/N toczyło się postępowanie, w którym w dniu 29 września 2010r. Sąd wydał wyrok uznający winnym M. M. (2), właściciela firmy (...) sp. o.o. dopuszczenia się uszkodzenia urządzenia melioracyjnego poprzez zasypanie rowu melioracyjnego(...) Wobec uchylecia się pozwanego (...) sp. z o.o. od realizacji nałożonego decyzją z dnia 18 marca 2010 r. obowiązku, powodowie złożyli wniosek, w efekcie którego zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne względem pozwanego (...) sp. z o.o., w wyniku czego dopiero jesienią 2010r. została przywrócona drożność zasypanego rowu melioracyjnego (...)Rów melioracyjny, który zasypali przedstawiciele pozwanej (...) sp. z o.o. w części dokumentów został określony nr (...)w uzasadnieniu niedokładnie określono inny numer niż podano w opinii k-9240) podczas gdy jego właściwe oznaczenie to (...)W roku 2010 na terenie O. wystąpiły liczne podtopienia, a suma opadów rocznych znacząco przekroczyła przeciętną i wyniosła 901 mm. Opady nasiliły się na tym terenie od 15 sierpnia 2010 r. W tamtym okresie rów melioracyjny(...)nie był jeszcze drożny. W przypadku jego pełnej drożności nie nastąpiłoby zatopienie działek (...) w roku 2010. Istniejący przepust 500 mm byłby wystarczający, aby przepuścić opady jakie wystąpiły na tym terenie w sierpniu 2015 r. W przypadku drożności rowu melioracyjnego (...)nie doszłoby do zalania działek (...) w roku 2009 . W wyniku zasypania rowu melioracyjnego nastąpiło zaburzenie stosunków wodnych na działkach nr (...) w O.. Na skutek powyższego powodowie utracili cały możliwy do uzyskania plon kapusty głowiastej białej z rozsady posadzonej na działkach (...). Powodowie mogli sprzedać w roku 2009 71 280 kg kapusty za kwotę 60 588 zł. Po odliczeniu kwoty nieponiesionych wydatków łącznie z kosztami transportu tj. kwoty 2995,41 zł rzeczywista strata powodów w zakresie plonu za rok 2009 wyniosła 57 93 zł. Na działkach (...) woda utrzymywała się przez okres 2 do 3 tygodni. Skutkowało to koniecznością przeprowadzenia rekultywacji gruntu jesienią 2010 r. przy czym dotyczyła ona jedynie dzierżawionego wówczas arealu o powierzchni 0,7 ha. W ramach tych prac powodowie wykonali oprysk, kultywatorowanie i głęboką orkę. Łączny koszt tych prac zamknął się kwotą 477 zł. W wyniku zalania działki użytkowane wcześniej przez powodów zostały całkowicie wyłączone z produkcji rolnej w roku 2010. W tym roku powodowie planowali uprawiać kapustę (...) na areale 0,20 ha. W tym celu przygotowali potrzebną rozsadę. Z tytułu uprawy kapusty (...) powodowie mogli spodziewać się w roku 2010 dochodu w kwocie 15 444 zł. Dochód ten należało jednak pomniejszyć o koszty jakie musieliby ponieść powodowie dal uzyskania spodziewanych przychodów. Na koszty w kwocie 2326 zł składają się: produkcja rozsady, nawozy, prace polowe, środki ochrony roślin, zbiór, pakowanie i transport. Spodziewany, utracony zysk powodów z tytułu uprawy kapusty (...) w roku 2010 r. to kwota 13 118 zł. Ponadto powodowie zaplanowali na rok 2010 uprawę kapusty(...)na areale 0,5 ha. Z tego tytułu mogli spodziewać się plonów na poziomie 47 387 kg co przy średniej cenie 1,32 zł/kg daje dochód w kwocie 62 551 zł. Dochód ten należało jednak pomniejszyć o koszty produkcji, które w tym przypadku wyniosłyby 4750 zł. Zatem łączny zysk jaki mogli osiągnąć z tego tytułu powodowie to kwota 57 801 zł

Pozwana (...) sp. z o.o. w W. zawarła w dniu 5 lutego 2009 r. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z (...) S.A. w W.. Zgodnie z par. 8 ogólnych warunków Zakład (...) ponosił odpowiedzialność do wysokości sumy gwarancyjnej, która w tym przypadku wynosiła 100 000 zł.

W 2009r. powodowie zgłosili roszczenie o naprawienie szkody od obu pozwanych. (...) spółka z o.o. wskazała wówczas na (...) S.A. jako podmiot, z którym zawarł umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z prowadzoną przez pozwanego (...) sp. z o.o. działalnością gospodarczą. W konsekwencji powodowie wystąpili do (...) S.A. z żądaniem naprawienia szkody spowodowanej działaniem pozwanej (...) S.A. pod numerem (...). Powodowie zażądali naprawienia szkody poprzez wypłatę odszkodowania w wysokości wartości utraconego plonu kapusty białej. Decyzją pozwanego (...) S.A. przyznano w dniu 20 maja 2010r. na rzecz powodów odszkodowanie w wysokości 26.400 zł. Powodowie pismem z dnia 28 lipca 2010r. wezwali pozwanego (...). S.A. do zapłaty kwoty 60.400 zł. Pismem z dnia 18 listopada 2010r. (...) S.A. potwierdził swoją odpowiedzialność co do zasady. Pismem z dnia 26 stycznia 2011r. powodowie wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 32.255.79zł, na którą składała się kwota 18.700 zł tytułem rekompensaty za utracone plony, kwota 1.555.79 zł tytułem odsetek ustawowych za zwłokę liczonych od kwoty 29.700 zł od dnia 21 maja 2010r. do dnia 24 listopada 2010r. oraz kwoty 12.000 zł tytułem pokrycia kosztów rekultywacji gruntu. Niezależnie od odszkodowania dochodzonego w związku z utratą plonów przewidzianych w 2009r. powodowie zgłosili pozwanemu (...) S.A. szkody w związku z utratą możliwości korzystania z gruntu 2010r. oraz brakiem możliwości wsadzenia do gruntu sadzonek przygotowanych do uprawy. Pozwany odmówił wypłaty odszkodowania z tego tytułu, powołując się na treść umowy ubezpieczeniowej zawartej pomiędzy (...) spółką z o.o. a (...) S.A. Powodowie wezwali pozwanego (...) sp.z.o.o. w piśmie z dnia 23 sierpnia 2010r. do przystąpienia do oszacowania szkody i wypłaty odszkodowania wskazując, iż strata oraz utracone przez powodów korzyści mieszczą się w kategoriach szkody rzeczowej w rozumieniu ogólnych warunków umów stosowanych do rodzaju umowy, która łączy pozwanych (...) S.A. i (...) sp.z.o.o.

Ustalając stan faktyczny sprawy Sąd Okręgowy oparł się na dokumentach, zeznaniach świadków P. M. i I. M., na opiniach biegłych K. S. (1) i J. W. (1) a także na opinii biegłej A. P.. Za niewiarygodną Sąd pierwszej instancji uznał opinię biegłego A. Z.. Sąd zwrócił uwagę na małą przejrzystość tej opinii, w tym mechaniczne kopiowanie opinii fragmenty literatury bez ich fachowego omówienia jak też niewystarczające uzasadnienie stwierdzeń, co powodowało niemożność przeanalizowania toku rozumowania biegłego. Zastrzeżenia Sądu budziły: wadliwe określenie okresu sprzedaży kapusty, wskazanie cen właściwych dla całego kraju a nie cen miejscowych jak również teza jakoby tereny rolnicze wokół P. były skażone co skutkuje istotnym obniżeniem plonów przy wiedzy notoryjnej, że okolice P. są terenem znanym z uprawy warzyw. Sąd powołał się też na stanowisko biegłej A. P. wskazujące na błędne przyjęcie przez biegłego Z. danych dotyczących uprawy tzw. ekologicznej, podczas gdy powodowie prowadzili uprawę konwencjonalną. Zastrzeżenia Sądu Okręgowego wzbudziły także ustne wyjaśnienia biegłego Z. wykluczające możliwość zbiorów kapusty na przedmiotowej nieruchomości na podstawie analizy roślinności w sytuacji faktycznego uzyskiwania przychodów z takiej działalności w przeszłości. Sąd wskazał też, że biegły podawał też, że grunty te są zalewane wodą przekraczającą 50 cm, co nie zostało właściwie uzasadnione i poparte podbudową naukową. Wyjaśnieniom biegłego Z. wskazującym, że uprawa kapusty nie mogła przynieść zysku przeczy zachowanie pozwanych, którzy celowo inwestowali własne środki w uprawę, która dotychczas przynosiła im znaczny dochód. Jakość tych wyjaśnień zweryfikowali negatywnie hydrolog i hydrogeolog. Oceniając negatywnie opinię biegłego Z. Sąd przywołał też brak ustosunkowania się do zarzutów stawianych tej opinii przez powodów a także dodatkowo własne doświadczenia Sądu wynikające z pracy przy uprawach i sprzedaży kapusty, które ostatecznie spowodowało uznanie, że biegły Z. nie dysponuje praktyczną wiedzą w zleconym przedmiocie..

W rozważaniach Sąd pierwszej instancji w pierwszej kolejności uznał dopuszczalność drogi sądowej. Za kluczowe uznał znaczenie dla rozstrzygnięcia wykładni art. 185 ust. 1 zw. z art. 186-188 Prawa Wodnego. Sąd Okręgowy podzielił w tym zakresie interpretację przyjętą przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 2005 r., II CK 559/04 a następnie w wyroku z 14 czerwca 2014 r. I CSK 501/13 stwierdzającą, że art. 185 ust. 1 Pr.wod. wprowadza szczególny tryb postępowania odszkodowawczego przewidziany w art. 186-188 jedynie w odniesieniu do szkód, o których mowa w Prawie wodnym. Szkody opisane w wymienionych na wstępie przepisach wynikają z działań i sytuacji objętych

przedmiotem regulacji Prawa wodnego oraz jej zakresem wskazanym w art. 1. Przepisy art. 186-188 i zawarte w nich ograniczenia nie mają natomiast zastosowania do szkód wyrządzonych czynem niedozwolonym. W konsekwencji Sąd Okręgowy przyjął, że dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie o roszczenie odszkodowawcze za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym (art. 415 k.c. art. 416 k.c.), polegającym na dokonaniu zmiany stanu wody na gruncie. Jest to sprawa cywilna w rozumieniu art. 2 § 1 k.p.c., do rozpoznania której nie ma zastosowania art. 186 ust. 1 w związku z art. 185 ust. 1 Pr.wod., przewidujący drogę postępowania administracyjnego. Działaniem, które wywołało szkodę u powoda było postępowanie M. M. (2) właściciela firmy (...) sp.z.o.o., który na gruncie rolnym dopuścił się uszkodzenia urządzenia melioracyjnego poprzez zasypianie rowu melioracyjnego. Wystąpienie powyższego zdarzenia zostało ustalone zgodnie z treścią wyroku sądu karnego wskazanego we wcześniejszej części uzasadnienia, orzeczeniem administracyjnym i zeznaniami świadków. Działanie to miało miejsce końcem czerwca 2009r. w czasie obfitych opadów na terenach (...). Działanie to wywołało skutek w postaci zalania nieruchomości uprawianych przez powodów. Pozwani mimo ciężaru dowodów nie wykazali jakiegokolwiek innej przyczyny, która skutkowałaby bezspornym faktem w postaci zalania działek (...). Aż do chwili wytoczenia niniejszej sprawy pozwani zresztą nie kwestionowali istnienia związku przyczynowego a pozwana (...) S.A. nawet wypłaciła z tego tytułu znaczne odszkodowanie. Za wykazany Sąd uznał związek przyczynowy pomiędzy bezprawnym działaniem pozwanej M., które doprowadziło do zmiany stosunków wodnych na działkach dzierżawionych przez powodów a podtopieniem i zniszczeniem upraw powodów. Za zawinione Sąd uznał zachowanie przedstawiciela pozwanej M. M. (2), o czym przesądza treść skazującego wyroku karnego. Działanie, które wywołało szkodę u powoda było działaniem umyślnym. Niezależnie od tego zdaniem Sądu (...) spółka z o.o. nie dochowała należytej staranności w przeprowadzaniu prac związanych z zasypaniem rowu melioracyjnego. Z opinii biegłej A. P. oraz biegłego S. wynika, że istniała możliwość przewidzenia ryzyka związanego z zasypaniem spornego rowu w trakcie opadów i zapobiegnięciu jej. W braku podjęcia jakiegokolwiek wcześniejszych stosownych działań w tym zakresie decyzją z Burmistrza (...) P. z dnia 31 sierpnia 2009r. nakazano przywrócenie stanu poprzedniego zasypanego odcinak rowu w-514 a w skutek nie zastosowania się do tej decyzji nakazano M. spółka z.o.o. z siedzibą w W. przywrócenie zasypanego odcinak rowu (...) do stanu poprzedniego umożliwiającego odprowadzenie wody. Działania te nie zostały wykonane aż do jesieni 2010 r. Opiswane działanie wywoływało szkodę u powodów polegającą na zalaniu gruntu dzierżawnego i zniszczenia upraw kapusty białej. Powodowie ponieśli również szkodę polegającą na utracie możliwości rolniczego wykorzystania dzierżawionych gruntów w roku 2010 oraz ponieśli koszty związane z rekultywacją zalanych gruntów. Powodowie utracili korzyści jakie mogli osiągnąć gdyby nie bezprawne i zawinione działanie pozwanej spółki (...). Szkodą też było poniesienie kosztów rekultywacji działek (...). Rekultywacja terenu sprowadzała się do odtworzenia rekultywacyjnej warstwy glebotwórczej. Samo powstanie szkody było niewątpliwe i bezsporne. Ścisłe jej udowodnienie nie było możliwe. W ocenie sądu opierając się na opinii biegłej P. zasadnym było zasądzenie od pozwanej (...) sp. z o.o. w W. kwoty 72 899 zł. Na tę kwotę złożyło się odszkodowanie za plony utracone w roku 2010 w wysokości 70 919 zł oraz uzupełniające odszkodowanie za rok 2009 i koszty rekultywacji w łącznej kwocie 1970 zł po uwzględnieniu kwoty wypłaconej w postępowaniu likwidacyjnym (...), zobowiązanego do wypłaty odszkodowania za ubezpieczonego na podstawie art. 822 § 1 k.c. w zw. z art. 822§2 i 4 k.c. Odpowiedzialność pozwanych ma charakter odpowiedzialności in solidum.

Za zasadne uznano także żądanie skierowane przeciwko (...) S.A. w W. wynikające z kapitalizacją odsetek za opóźnienie liczonych od kwoty 29 700 zł za okres od dnia 21 maja 2010 r. do dnia 24 listopada 2010 r. Na zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela złożyła się więc kwota 1970 zł tytułem brakującej części odszkodowania za rok 2009 i kosztów rekultywacji terenu a ponadto kwota 1555,79 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od dnia wydania wspomnianej wyżej decyzji do dnia wypłaty pozostałej części odszkodowania tj. kwoty 29 700 zł. Odsetki od tej kwoty naliczane zgodnie z regułą określoną art. 482 k.c. od dnia wniesienia pozwu a także wskazana przez biegłą P. kwota odszkodowania za 2010r. W zakresie odsetek sąd zastosował regulację art. 455 k.c. i art. 482 k.c. przy uwzględnieniu, że pozwana (...) SA. uznała swą odpowiedzialność decyzją z dnia 20 maja 2010 r., natomiast część odszkodowania tj. kwotę 29 700 zł wypłaciła dopiero w dniu 24 listopada 2010 r. W stosunku do (...) Sąd ponadto uwzględnił ograniczenie odpowiedzialności ubezpieczyciela do sumy gwarancyjnej, która w tym przypadku wynosiła 100 000 zł. Zatem biorąc pod uwagę kwotę wypłaconą już przez (...) kwotę należało według Sądu pierwszej instancji zasądzić od ubezpieczyciela jedynie kwotę 43 900 zł.

Za niezasadny Sąd Okręgowy uznał zarzut przyczynienia się powodów do zalania gruntu uprawnego przez zasadzenie kapusty białej w pobliżu rowu melioracyjnego. O obowiązku zapłaty do niepodzielnej ręki powodów orzeczono przy uwzględnieniu istnienia wspólności ustawowej małżeńskiej powodów.

Dalej idące żądanie Sąd Okręgowy uznał za pozbawione podstaw.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu i kosztach sądowych Sąd powołał art. 100 k.p.c. oraz art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych .

Apelację od tego wyroku wnieśli pozwani.

(...) S.A. w W. zaskarżyła wyrok w części tj w pkt I1.,IV i V, zarzucając naruszenie prawa materialnego poprzez niezastosowanie przepisu art. 805 par. 2 pkt 1 k.c. w zw. art. 822 par. 1 k.c. w zw. z § 7 ust.1 pkt.1 o.w.u. , skutkujące zasądzeniem odszkodowania z tytułu zawartej ze spółką (...) sp. z o.o. w W. umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej bez uwzględnienia warunków tej umowy przewidujących wyłączenie ochrony ubezpieczeniowej w razie umyślnego wyrządzenia szkody.

Pozwana wniosła o

1/ zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. I 1. poprzez oddalenie powództwa co do dalszej kwoty 40 374,21 zł i zastąpienie kwoty 43 900 zł kwotą 3 525,79 zł. oraz o

2/ zmianę zawartego w pkt. IV rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu i zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego ad.] kosztów postępowania w wysokości 3 617 zł.

Skarżąca wskazała, że doszło do wyłączenia odpowiedzialności w sytuacji wyrządzenia szkody z winy umyślnej. Jej zdaniem Sąd słusznie ustalił, że zachowanie pozwanej spółki (...) było zawinione i polegało ono na niewykonaniu decyzji Burmistrza Gminy i Miasta P. z dnia 31 sierpnia 2009r. nakazującej przywrócenie stanu poprzedniego . Skutkiem zawinonego (co najmniej z zamiarem ewentualnym) zaniechania było wyłączenie zalanych gruntów z produkcji rolnej za co jednak ubezpieczyciel nie odpowiada. Nie zmienia tej oceny okoliczność , że doszło do wypłacenia odszkodowania za szkodę powstałą w 2009r.

Pozwana (...) Spółka z o.o. w W. zaskarżyła wyrok w całości zarzucając:

1/ naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy a to:

a) przepisu art. 202 w zw. z art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. poprzez brak odrzucenia pozwu w sytuacji, gdy droga sądowa w niniejszej sprawie była tymczasowo niedopuszczalna z uwagi na treść art. 185 ust. 1 w zw. z art. 186 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (według brzmienia obowiązującego w dacie zdarzenia tekst jedn. Dz.U. Nr 239, poz. 2019 ze zm. , dalej Prawo wodne) i konieczność wcześniejszego wyczerpania trybu administracyjnego z art. 186 ust. 3 Prawa wodnego co doprowadziło do nieważności postępowania w postaci przewidzianej w art. 379 pkt 1 k.p.c..

b) naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że :

- wyłączną i bezpośrednią przyczyną zalania gruntu dzierzawionego przez powodów było zasypanie rowu melioracyjnego(...)podczas gdy wpływ na ten stan rzeczy miały przede wszystkim takie okoliczności, jak brak rowu melioracyjnego i przepływu pod drogą przy działce nr (...), stanowiącą własność Gminy P. oraz zaistniała w roku 2010 powódź,

- pozwana ad 2 celowo opóźniała się z oczyszczeniem rowu melioracyjnego(...)i uchylała się od tego obowiązku, podczas gdy spółka dokonała tej czynności w najkrótszym możliwym czasie, gdy tylko okazało się to możliwe po dokonaniu przez Gminę P. koniecznych prac zw. z osuszaniem oraz po opadnięciu wody po powodzi w 2010 r.,

- w wypadku pełnej drożności rowu w roku 2010 nie nastąpiłoby zatopienie działek (...), podczas gdy w tym czasie na wskazanych terenach zaistniała powódź powodowana nadzwyczaj obfitymi opadami atmosferycznymi i nawet pełna drożność rowów nie byłaby wystarczająca, by zapobiec zalaniu,

- opinia biegłego A. Z. jest niewiarygodna, podczas gdy powoływane przez Sąd zarzuty wobec opinii w postaci jej obszerności, obecność w jej treści cytatów z literatury fachowej oraz wyjaśnień pojęć prawnych nie wpływa negatywnie na prawidłowość rozumowania i wniosków biegłego a sam fakt, że biegły nie brał udziału w zbiorach kapusty, nie może wpływać na ocenę prawidłowości ustaleń,

- przyjęcie, że opinia biegłej A. P. jest pełna, jasna i przekonująca, podczas gdy pozwana spółka wyraziła szereg wątpliwości związanych z ustaleniami tejże biegłej i nie wszystkie zostały przez biegłą w sposób przekonujący wyjaśnione a zatem jej opinia nie powinna być podstawą czynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie,

- przyjęcie, że opinia hydrologiczna K. S. i J. W. potwierdziła tezę, że wyłączną przyczyną zalania było zniszczenie rowu melioracyjnego (...) podczas gdy biegli sami przyznali, że sformułowali swoje przypuszczenia w oparciu o pewne założenia hipotetyczne i przyjęty stan idealny rowu przed zasypaniem (tj. dobry stan techniczny, brak zamulenia, brak roślin zarastających rów), a dodatkowo w ogóle nie rozważali wpływu braku rowu przy drodze gminnej na zalanie działek,

c) naruszenie przepisu art. 278 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny prawidłowości tez postawionych przez biegłego A. Z. w przeważającej mierze w oparciu o własne doświadczenia Sądu dotyczące uprawy kapusty, podczas gdy są to okoliczności wymagające wiadomości specjalnych i Sąd nie może zastępować opinii biegłego swoimi osobistymi doświadczeniami i ustaleniami w tym względzie,

d) naruszenie przepisu art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia w sposób niejasny i nieprecyzyjny, z powołaniem informacji sprzecznych, co uniemożliwia weryfikację ustaleń Sądu w tym poprzez:

I wskazanie, że udrożnienie rowu (...) przez pozwaną ad 2 nastąpiło na jesieni 2010 r. (strona 5 uzasadnienia wyroku) i jednocześnie dalej, że miała to miejsce na jesieni 2014 r. (strona 21 uzasadnienia),

II oszacowanie kwoty niepokrytej straty za rok 2009 najpierw na kwotę 1237 zł (strona 23 uzasadnienia) i następnie na kwotę 1493 zł (strona 25 uzasadnienia),

2. naruszenie prawa materialnego a to art. 186 ust. 1 Prawa wodnego poprzez jego niewłaściwa wykładnię i przyjęcie, że roszczenie powodów o naprawienie szkody powstałej na nieruchomości na skutek zmiany stanu wody spowodowanej zasypaniem rowu nie należy do kategorii roszczeń objętych zakresem tego przepisu a w konsekwencji przyjęcie, że do roszczenia powodów nie stosuje się trybu administracyjnego przewidzianego w art. 184 ust. 3 Prawa wodnego, podczas gdy w tym przypadku stosuje się tryb administracyjny przewidziany w powołanym artykule i do momentu jego wyczerpania droga sądowa jest tymczasowo niedopuszczalna.

b) naruszenie przepisu art. 416 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że pozwana ad 2 odpowiada za szkodę wyrządzoną powodom z uwagi na zasypanie rowu (...) podczas gdy zalanie działki dzierżawionej przez powodów spowodowane było brakiem rowu melioracyjnego przy drodze stanowiącej własność Gminy P. (działka nr (...)), co spowodowało najpierw zalanie działek pozwanej ad 2 (działki nr (...))(...) i następnie przelanie się wody na działki powodów (działki nr (...)).

Pozwana Spółka (...) wniosła o: uchylene orzeczenia w całości oraz odrzucenie pozwu,

ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia zarzutu niedopuszczalności drogi sądowej wniosła o :

zmianę zaskarżonego orzeczenia w części uwzględniającej powództwo poprzez oddalenie powództwa wobec pozwanej (...) sp. z o.o. również w zakresie kwoty 72 889 zł, zasądzenie na rzecz pozwanej spółki od powódki kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg norm przepisanych.

Ponadto ta pozwana wniosła o zwrócenie się przez Sąd do Gminy P. o udzielenie informacji, kiedy Gmina wykonała prace osuszeniowe przy drodze stanowiącej działkę (...) (...) w szczególności kiedy został wykonany rów melioracyjny (wraz z przepływem pod drogą) przy wskazanej drodze, który umożliwił odpływ wody z działek zarówno dzierżawionych przez powodów, jak i tych należących do pozwanej ad 2 i w konsekwencji które to prace pozwoliły dopiero na oczyszczenie rowu(...)przez pozwaną ad 2.

Powodowie wniesli o oddalenie obu apelacji i o zasądzenie kosztów postępowania za druga instancję.

Rozpoznając apelację Sąd drugiej instancji uznaje potrzebę odniesienia się w pierwszej kolejności do najdalej idącego zarzutu nieważności postępowania.

Z przepisu art. 185 ustawy z dnia 18 lipca 2001r Prawo wodne wynika ipso iure, że normy art. 186-188 stosuje się do szkód określonych w tej ustawie z wyłączeniem przepisów art. 88l-88q oraz art. 88t. Podzielić więc należy stanowisko Sądu Okręgowego, że normy art. 186-188 mają zastosowanie do szkód poniesionych przez właścicieli gruntów i wód, w związku z prowadzoną przez uprawnione organy gospodarką wodną oraz szkód związanych z cofnięciem lub ograniczeniem pozwolenia wodnoprawnego. Nie mają natomiast zastosowania do szkód wyrządzonych czynem niedozwolonym (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2008 r. III CSK 252/07 Legalis Numer 127044 z dnia 4 września 1979 r., II CR 253/79 i z dnia 18 marca 2005 r., II CK 559/04 - Biul. SN 2005, Nr 7, poz. 13 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 1989 r., III CZP 107/88, OSNC 1990, Nr 1, poz. 6.). W sytuacji działania bezprawnego odpowiedzialność sprawcy opiera się na przepisach kodeksu cywilnego o czynach niedozwolonych a odszkodowanie obejmuje pełny zakres szkody określony w art. 361 § 2 k.c. i dochodzone jest bezpośrednio na drodze sądowej.

Z przepisu art. 186§1 prawa wodnego wynika , że konieczność wyczerpania trybu administracyjnego warunkującego drogę sądową dotyczy szkód określonych w tej ustawie, innych niż art. 16 ust. 3 i art. 17 ust. 1 prawa wodnego. Literalne brzmienie art. 186§1 ust. 3 oznaczałoby , że szkody określone w art. 16 ust. 3 i art. 17 ust. 1 są dochodzone jedynie w trybie administracyjnym. Jest to zrozumiałe skoro przepis art. 16 ust. 3 dotyczy sytuacji powodzi w rozumieniu siły wyższej, niemożliwej lub prawie niemożliwej do przewidzenia przy obiektywnej ocenie zdarzeń i braku możliwości zapobieżenia jego skutkom, co wyłączałoby odpowiedzialność na zasadach ogólnych. Ponadto art. 16 ust. 3 dotyczy nieprzestrzegania przepisów przez właściciela urządzenia wodnego a więc urządzenia o jakim mowa w art. 64 a ustawy tj wykonanego na podstawie pozwolenia wodnoprawnego lub zalegalizowanego na podstawie tej ustawy. Przepis art. 17 ust. 1 dotyczy zaś naturalnego zajęcia gruntu przez wody płynące lub wody morza terytorialnego albo morskie wody wewnętrzne co również stanowi postać „vis maior”. Prawo wodne reguluje w art. 29 kwestie dotyczące zmian stanu wód i zmian sposobu odprowadzania. Dyskusyjne było więc w orzecznictwie czy prawo wodne reguluje w sposób wyczerpujący kwestię odszkodowania za każdą szkodę wywołaną przez każdą zmianą stanu wody na gruncie. Sąd Najwyższy uznawał w przeszłości, że szkodą w rozumieniu prawa wodnego jest każda szkoda spowodowana przez właściciela gruntu na skutek zmiany stanu wody na gruncie , a więc także wywołaną czynem niedozwolonym (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2004 r. III CZP 27/04 OSNC 2005 nr 7-8, poz. 119, str. 50). Z przepisu art. 29 ust. 3 prawa wodnego wynika jednak jedynie, że przysługuje droga administracyjna dla dochodzenia roszczeń związanych z przywróceniem stanu zgodnego z prawem. Naruszenie przez właściciela nieruchomości stosunków wodnych powodujących szkodę na gruntach sąsiednich rodzi na tej podstawie skutek w postaci nałożenia sankcji nakazu przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonania urządzeń zapobiegających powstawaniu szkody, przewidzianych w art. 29 ust. 3 ustawy Prawo wodne. Ta regulacja nie odnosi się jednak do dochodzenia odszkodowania za szkody spowodowane czynem niedozwolonym, stąd kategoryczność tezy wyrażonej w uchwale z dnia 4 czerwca 2004 r. słusznie została poddana krytyce w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2014 r. I CSK 501/13 OSNC 2015 nr 5, poz. 62. Przy domniemaniu drogi procesu cywilnego inny tryb dochodzenia roszczeń choćby czasowy musiałby być wyraźnie wskazany. Trudno też przyjąć racjonalność ograniczenia

zakresu dochodzenia roszczeń wynikające z art. 186 ust. 2 Prawa wodnego oraz skrócenie terminu przedawnienia roszczeń z art. 188 ust. 2 w odniesieniu do szkód wynikających z czynów niedozwolonych. Podzielić więc należy stanowisko Sądu Okręgowego, że zawarte we wskazanych przepisach ograniczenia nie mają zastosowania do szkód wyrządzonych czynem niedozwolonym a więc objętych przedmiotowym powództwem. Zarzut naruszenia art. 185 i art. 186 ust.1 i 3 prawa wodnego a w konsekwencji art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. art. 202 k.p.c. nie został więc uwzględniony.

Rozpoznając sprawę jako Sąd meriti Sąd Apelacyjny w zasadzie uznał za własne ustalenia Sądu Okręgowego z tą zmianą, że uznał iż brak jest podstaw do uznania umyślności działania właściciela firmy pozwanej spółki (...) nakierowanej na wywołanie szkody objętej podstawą faktyczną powództwa. Sąd Apelacyjny zauważa, że M. M. (2) został skazany za wykroczenie z art. 155 k.w. (k51). Wykroczenie polegające na zniszczeniu lub uszkodzeniu urządzeń melioracyjnych można popełnić zarówno umyślnie jak i nieumyślnie (art. 5 K.W.). Fakt więc skazania za wykroczenie nie przesądza o umyślności. Przede wszystkim zaś ustalenia Sądu Okręgowego nie są wystarczające do przypisania M. M. (2) celowego działania zmierzającego do wyrządzenia powodowi szkody lub godzenia się na szkodę w postaci zniszczenia uprawy kapusty i uniemożliwienia dalszej uprawy i utraty uzyskiwania korzyści z tego tytułu. Niewątpliwie natomiast M. M. (2) mógł i powinien jako członek zarządu strony pozwanej przewidywać skutki zasypania rowu melioracyjnego tj. zalania sąsiednich pól w przypadku zwiększonych opadów i zalania upraw i ograniczenia możliwości dalszego wykorzystania zalanego gruntu. Słusznie natomiast Sąd Okręgowy odwoływał się do przewidywalności ryzyka związanego z zasypaniem spornego rowu w trakcie opadów i możliwości zapobiegnięcia zalaniu, z powołaniem na opinię biegłej A. P. oraz biegłego S.. Prawdłowe było także ustalenie Sądu Okręgowego, że wina (...) spółki z o.o., będąca pochodną winy członków jej organu, przejawiała się także w niedochowaniu należytej staranności w przeprowadzaniu prac związanych z zasypaniem rowu melioracyjnego. Niezależnie od kwestii obowiązku prawnego właściwego utrzymania rowu melioracyjnego można też powołać się na to, że nawet zwykły przeciętny człowiek powinien przewidywać, że zasypanie rowu melioracyjnego może spowodować zalanie pól i straty w uprawach oraz brak możliwości uzyskania korzyści z upraw. Pozwanej spółce można więc przypisać odpowiedzialność na podstawie art. 416 k.c. w zw. z art. 415 k.c. Zarzut więc wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela podniesiony przez (...) S.A. w W. a w konsekwencji naruszenia art. 805 par. 2 pkt 1 k.c. w zw. art. 822 § 1 k.c. w zw. z § 7 ust.1 pkt.1 o.w.u. również nie mógł zostać uwzględniony.

Opinia biegłych W. i S. wskazuje jednoznacznie, że to , że jakkolwiek uznawano, że można było zakwalifikować zatopienie terenu jako stan powodziowy k-934, to jednak nie była to powódź rozumiana jako zjawisko nagłego wezbrania rzek, którego nie można było przewidzieć lecz zalanie wynikające ze zwiększonych lecz przewidywalnych opadów i wynikające z nieprawidłowej przepustowości rowu melioracyjnego (...) Z opinii wskazanych biegłych oraz z opinii biegłej A. P. wynika, że powierzchnia zlewni rowu melioracyjnego byłaby wystarczająca dla przyjęcia nadmiaru wody a przy prawidłowej drożności rowu melioracyjnego nie nastąpiłoby zatopienie działek (...). Obfite deszcze nie powinny spowodować strat, gdyby nie zaleganie wody na gruntach użytkowanych przez powodów na skutek niedrożności rowu znajdującego się na gruncie pozwanej spółki.

Wbrew też zarzutom apelacji nie zostało wykazane by przyczyną zalania gruntów powodów był brak rowu melioracyjnego i prawidłowego przepływu pod drogą przy działce nr (...) stanowiącej własność Gminy P. . Słusznie Biegła A. P. wskazywała, że w latach wcześniejszych przy zwiększonych opadach i identycznym stanie rowu przy drodze Gminnej nie dochodziło do zalania. Nawet gdyby jednak uznać, że stan rowu przy drodze gminnej znajdującej się od północnego zachodu (k-980) miał wpływ na zwiększenie stanu wody na przedmiotowym terenie lub na brak możliwości jej odpływu z tamtego terenu, to trzeba zwrócić uwagę, że ewentualna nieprawidłowość utrzymania rowu przy drodze gminnej byłaby jedynie współprzyczyną szkody albowiem z opinii biegłych wynika (k5-74), że rów na działce pozwanej spółki nie był elementem systemu melioracji tego obszaru (k931-932) a pełnił jedynie rolę rowu odwadniającego dla działek (...) . Ponadto nawet przy założeniu zwiększonego napływu wód z gruntów sąsiednich lub zablokowania odpływu z uwagi na nieprawidłowość rowów odwadniających na sąsiednich gruntach, w tym rowu przy drodze gminnej , to właśnie stan rowu (...) miał znaczenie dla sytuacji na gruncie użytkowanym przez powodów, już choćby z uwagi na wielkość zlewni wskazaną w opinii biegłego W. i S. umożliwiającą przyjęcie wody. W świetle powołanych opinii biegłych nie było żadnych podstaw do uznania , że wyłączną przyczyną szkody był stan rowu przy

drodze Gminnej ozn. dz.(...)Możliwość zaś przypisania współodpowiedzialności jeszcze innym podmiotom nie stanowi podstaw do zwolnienia czy ograniczenia odpowiedzialności pozwanej spółki.

Zupełnie nieadekwatny był zarzut, że spółka (...) wykonała czynności w najkrótszym możliwym czasie, skoro istniała konieczność przymusowego egzekwowania obowiązku. Niewątpliwie pozwana spółka wykonała obowiązek oczyszczenia rowu jesienią 2010r. Wskazanie w uzasadnieniu 2014roku było wynikiem oczywistej niedokładności. Jednakże nie jest zasadne twierdzenie pozwanej spółki, że zastosowanie się do obowiązku wskazanego w decyzji nie było możliwe wcześniej, skoro nie wynika to z prawidłowej oceny materiału dowodowego dokonanej przez Sąd Okręgowy a dodatkowo sam sposób przywrócenia stanu drożności nie został wykonany prawidłowo skoro i obecnie jego stan nadal budzi zastrzeżenia albowiem stwierdzono, że rów nie jest konserwowany (k-934). Niezależnie od tego Sąd Okręgowy przyjmując uchylenie się od obowiązku wynikającego z decyzji nakazującej przywrócenie drożności rowu, wiązał tę okoliczność jedynie z koniecznością wszczęcia egzekucji. Za źródło szkód powstałych w majątku powodów zarówno w 2009r. jak i 2010r. uznawał jednak zasypanie rowu w 2009r. a nie uchylenie się od obowiązku określonego w decyzji administracyjnej.

Nie jest także zasadny zarzut wadliwej oceny opinii biegłego Z.. Fakt , że biegły nie brał udziału w zbiorach kapusty , nie może wprawdzie przesądzać automatycznie nieprawidłowość wniosków zawartych w opinii, jednak powyższe wskazuje na zakres doświadczenia biegłego a tym samym na jego przygotowanie praktyczne. Podbudowa zaś teoretyczna również budziła wątpliwości Sądu. Analogicznie też doświadczenie życiowe Sądu w tym zakresie nie jest decydujące dla ustaleń dokonanych na podstawie specjalistycznych opinii biegłych, jednak to doświadczenie ma pewne znaczenie dla oceny dowodu z opinii specjalistycznej. Sąd Apelacyjny nie mając takich doświadczeń jak Sąd Okręgowy zwraca uwagę na sprzeczności opinii biegłego A. Z., który w zakresie powiązania pomiędzy stanem rowu a szkodą z jednej strony uznawał zasadność roszczenia oraz przyjmował , że stan rowu ma znaczenie dla powstania szkody i uznawał , że z uwagi na brak konserwacji rów nie odprowadzał wody (choć jego zdaniem za ten stan odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa) k-438 , k-439 k-441i 569), a z drugiej strony niekonsekwentnie uznawał, że szkoda nie wystąpiła w związku z uszkodzeniem rowu melioracyjnego (k-567). Także w zakresie dotyczącym rozmiaru szkody wartość opinii podważa przyjęcie przez biegłego istotne zmniejszenie plonów na skutek zanieczyszczeń środowiskowych co nie odpowiada wynikom monitoringu dotyczącego rynku lokalnego powołanego przez biegłą A. P.. Biegły zakładał też a priori nieopłacalność uprawy kapusty na tym terenie, nie uwzględniając, że faktycznie taka uprawa była przez powodów prowadzona i przynosiła ona korzyści. Biegła A. P. uwzględniała zaś faktury sprzedażowe (k-801) i jej opinia była bardziej miarodajna i logiczna w kontekście uzyskiwania przychodów z działalności powodów w przeszłości i w kontekście podejmowania przez nich nakładów, na co słusznie zwracał uwagę Sąd pierwszej instancji. Opinia Biegłej A. P. była pełna, stanowcza i zupełna. Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska apelującej spółki, że nie doszło do wyjaśnienia wątpliwości, skoro biegła odniosła się do zarzutów pozwanej i wskazała, że uwzględniała stan gleby przy oszacowaniu, w tym brała pod uwagę odczyn gleby jak i uwzględniała wielkość średnią główek wpływająca na zagęszczenie roślin. Biegła wskazywała w wyjaśnieniach ustnych przyczyny takiego stanowiska, stąd zarzut pozwanej o konieczności wapnowania czy płodozmiany nie mógł zostać uwzględniony. Przekonująco też biegła odniosła się do kwestii ewentualnych start z odwołaniem zarówno do warunków pogodowych jak i do plonów uzyskiwanych powszechnie na terenie P.. Ubytki zresztą biegła sama uznawała w opinii k-801 , choć nie na takim poziomie jak biegły Z.. Sąd Apelacyjny podziela więc stanowisko Sądu Okręgowego o wartości dowodowej wniosków opinii biegłej P..

Zasadny natomiast był zarzut apelującej dotyczący sprzeczności wysokości kosztów zakupu nasion wskazywanych w różnych wielkościach w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Cena zakupu nasion została zweryfikowana przez biegłą (k-854/2). Kwota 1237zł wynikała z odjęcia kwoty 256zł od kwoty 1493zł (wskazanej na k- 802), wobec uwzględnienia zarzutu, że wielkość kosztów zakupu nasion wynosiła 1700zł a więc była niższa niż określona przez biegłą na stronie 13 opinii (tj w kwocie 1956zł k-854/2). Faktycznie jednak nie było podstaw do odliczenia kwoty 256zł od kwoty 1493zł skoro biegła określała wielkość szkody za 2009r. poprzez określenie możliwej do uzyskania kwoty ze sprzedaży i odliczenia kwot zaoszczędzonych przez powodów (zgodnie z zasadą compensatio lucri cum damno) oraz po odliczeniu ubytków. W ramach takiego wyliczenia szkody nie uwzględniono więc wydatków faktycznie poniesionych na uzyskanie

spodziewanego przychodu. Ostatecznie uwzględnienie różnicy pomiędzy kwotą szkody 57593zł a kwotą wypłaconą 56100zł tj 1493zł było więc prawidłowe. Po doliczeniu do kwoty 1493zł kwoty 477zł (kosztów rekultywacji), oraz kwoty 70919zł wskazanej przez biegłą jako szkoda wynikająca z braku możliwości uzyskania pożytków w 2010r. , daje to sumę 72889zł zasądzoną w pkt I.2. wyroku.

Opinia biegłej A. P. w zakresie przyjęcia przepustowości rowu przy prawidłowym jego utrzymaniu była spójna z opinią biegłych W. i S.. To że biegli zakładali dobry stan techniczny, brak zamulenia i brak roślin zarastających rów, nie uchyla wartości tej opinii dla rozstrzygnięcia, skoro za stan rowu także przed zasypaniem również odpowiadali powodowie na podstawie art. 77 ust. 1 Prawa wodnego. Oparcie więc ustaleń na wskazanych opiniach i dokonana negatywna ocena dowodów z opinii biegłego Z. nie naruszała logiki i zarzut art. 233§1 k.p.c. oraz art. 278 § 1 k.p.c. nie był zasadny. Pozwana Spółka (...): odpowiedzialna jest więc za szkodę wywołana deliktem w wysokości określonej w zaskarżonym wyroku.

Data wymagalności kwot składających się na kwoty dochodzone od poszczególnych pozwanych a także skapitalizowanie odsetek należnych od (...) nie były kwestionowane w apelacjach.

Mając powyższe na uwadze obie apelacje oddalono na podstawie art. 385 k.p.c. Pozwani jako przegrywający zobowiązani są do zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. przy zastosowaniu §2 pkt 6, §10 ust. 1 pkt 2 , w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015r. poz. 1804). Przy rozstrzygnięciu o kosztach uwzględniono jednak także wynik postępowania zażaleniowego. Powodowie jako przegrywający zażalenie zobowiązani są do zwrotu pozwanej (...) S.A. w W. kosztów postępowania zażaleniowego na podstawie §2 pkt 4i §10 ust.2 pkt 2 cyt. Rozporządzenia. Punkt III wyroku dotyczący kosztów postępowania pomiędzy M. nie został jednak zaskarżony zażaleniem, stąd wynik postępowania zażaleniowego nie wpłynął na rozliczenie kosztów w postępowaniu apelacyjnym pomiędzy pozwaną spółką (...) a powodami. Powyższe skutkowało zasądzeniem na rzecz powodów od tej pozwanej kwoty 5400zł a od pozwanej (...) S.A. w W. kwoty 2400zł (3600zł- 1200zł) tytułem kosztów postępowania odwoławczego. O sprostowaniu siedzib pozwanych postanowiono na podstawie art. 350§1i3 k.p.c.

SSA Grzegorz Krężolek SSA Teresa Rak SSA Sławomir Jamróg